

Хроніка діяльності Національного інституту стратегічних досліджень у грудні 2014 р. - лютому 2015 р.

23 грудня 2014 року в Національному інституті стратегічних досліджень відбулася науково-практична конференція «Основні засади, завдання та механізми реалізації політики енергетичної безпеки». У заході взяли участь представники центральних органів виконавчої влади, дослідницьких та аналітичних центрів, громадських організацій, незалежні експерти.

На обговорення учасників конференції було винесено актуальні для забезпечення енергетичної безпеки України проблеми:

- поточні тенденції на енергетичному ринку України: ризики та загрози;
- підвищення ефективності існуючих механізмів законодавчого та інституціонального забезпечення енергетичної безпеки держави;
- диверсифікація джерел постачання енергоносіїв в Україну, як чинник забезпечення енергетичної безпеки;
- питання розвитку атомної енергетики України в контексті забезпечення енергетичної незалежності та суверенітету держави;
- сучасні підходи до підвищення енергоефективності та зниження енергоємності національної економіки;

– оптимізація паливного балансу за рахунок внутрішньої диверсифікації енергоспоживання. Відкриваючи пленарне засідання конференції, завідувач відділу енергетичної, транспортно-комунікаційної, екологічної та техногенної безпеки Національного інституту стратегічних досліджень **О. СУХОДОЛЯ**, свою доповідь присвятив аналізу сучасних підходів до теорії та практики забезпечення енергетичної безпеки України. Доповідач презентував проект Енергетичної стратегії України до 2030 р., підготовлений Національним інститутом стратегічних досліджень, наголосивши що Енергетична стратегія – 2030 має стати головним нормативним документом державної політики енергетичної безпеки, зафіксувати загальні принципи та цілі довгострокового розвитку енергетичного сектору країни, визначити завдання та окреслити механізми реалізації державної енергетичної політики. Серед головних цілей реалізації Стратегії **О. СУХОДОЛЯ** відзначив:

- дворазове зниження до 2035 року енергоемності валового внутрішнього продукту до рівня 0,17 кг. н. е. на 1 дол. США ВВП (ПКС);
- оптимізацію структури енергетичного балансу держави, виходячи з вимог енергетичної безпеки, та забезпечення частки відновлюваної енергетики на рівні 20 %;
- забезпечення до 2025 року технічної інтеграції ринків електроенергії та газу України та ЄС (наявність мереж трансграничної передачі) на рівні 15 % відносно обсягу внутрішнього ринку України;
- досягнення до 2020 року рівня залежності від постачання палива з однієї країни (компанії) не більше 30 % від загального обсягу імпорту (для ядерного палива цільові значення встановлюються окремо);
- формування системи енергозабезпечення на випадок надзвичайних ситуацій (до 2030 року потреб національної економіки і суспільства в особливий період на рівні 90 днів).

Завершення роботи з оновлення Енергетичної стратегії України на період до 2030 року передбачене рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2014 року «Про стан забезпечення енергетичної безпеки у зв'язку з ситуацією щодо постачання природного газу в Україну», уведене в дію Указом Президента України від 01 травня 2014 року № 448/2014. Відповідний Проект нової Енергетичної стратегії України був підготовлений Національним інститутом стратегічних досліджень.

Виступ президента «Діксі Груп» **О. ПАВЛЕНКА** було присвячено аналізу енергетичної політики держави, насамперед, у частині втілення конкретних кроків для покращення прозорості та ефективності енергетичного сектору.

Професор кафедри державної політики та суспільного розвитку Національної академії державного управління при Президенті України Г. Рябцев у своєму виступі зосередився на визначенні стану та пріоритетів формування в Україні запасів нафти і нафтопродуктів.

Виступ виконавчого директора Центру «Стратегія – XXI» **А. ЧУБИКА** було присвячено засадам, завданням і механізмам реалізації енергетичної політики України в умовах «гібридної

війни. Зокрема, він зазначив, що ключовим завданням держави на найближчий період є зниження споживання усіх видів енергоресурсів, особливо приватними господарствами та комунальними підприємствами. Одночасно необхідно всіма доступними засобами скорочувати залежність від імпорту енергоресурсів з Росії.

Виступ провідного наукового співробітника Інституту загальної енергетики НАН України **Б. КОСТЮКОВСЬКОГО** було присвячено проблемам удосконалення системи управління розвитком паливно-енергетичного комплексу України в контексті забезпечення національної безпеки. Питання невідповідності чинного законодавства у сфері забезпечення енергетичної безпеки України викликом сьогодення, було ґрунтовно розглянуто у виступі представника консалтингової компанії «ТрансЕнергоКонсалтинг» С. Голікової.

Розгляд зазначених проблем було продовжено у доповіді професора кафедри історії та теорії держави і права Міжрегіональної Академії управління персоналом **Ф. МЕДВІДЯ** на тему: «Енергетична безпека України: політико-правові засади генези і становлення».

З доповіддю стосовно актуальних питань розвитку атомної енергетики України в контексті забезпечення енергетичної безпеки та незалежності держави, виступив провідний науковий співробітник сектору енергетичної безпеки Національного інституту стратегічних досліджень **Д. БОБРО**. Дискусію з цього питання було продовжено у ґрунтовній доповіді: «Вітчизняний атомно-промисловий комплекс та енергобезпека: сучасні реалії та потенціал розвитку», яку представив директор з інституційного розвитку Асоціації «Український ядерний форум» **О. АНАНЕНКО**.

У своєму виступі, координатор енергетичної програми Національного екологічного центру України **А. ДЕНИСЕНКО**, на прикладі іноземного досвіду провів порівняльний аналіз окремих аспектів зміцнення енергетичної безпеки України та підвищення ефективності використання енергії. Детальний аналіз стану та перспектив розвитку біоенергетики в Україні, було викладено у доповіді представника Біоенергетичної асоціації України Т. Желізняк, яка також представила положення нещодавно прийнятого Національного плану дій з відновлювальної енергетики на період до 2020 року.

Завідувач сектору енергетичної безпеки Національного інституту стратегічних досліджень **А. СИДОРЕНКО** поінформував учасників конференції про підготовлені НІСД висновки та рекомендації за результатами проведеного аналізу стосовно підвищення ефективності механізмів законодавчого та інституціонального забезпечення енергетичної безпеки держави.

Учасники конференції підтримали пропозиції Національного інституту стратегічних досліджень щодо необхідності реалізації низки заходів, спрямованих підвищення ефективності існуючих механізмів законодавчого та інституціонального забезпечення енергетичної безпеки держави, приведення їх у відповідність викликам сьогодення.

23 січня 2015 р. у газеті «Дзеркало тижня» оприлюднено статтю радника Президента – директора НІСД В. Горбуліна «Гібридна війна» як ключовий інструмент російської геостратегії реваншу. «Протистояти Росії в «гібридній війні» буде важко. Противник готувався до цього протистояння роками і чітко знає, чого хоче. Однак держава мусить навчитися протидіяти викликам «гібридної війни». Якщо це протистояння не буде вигране, ми завжди матимемо справу із самовідновлюваною гідрою, яка з'являється на місці вже начебто переможеного противника», – наголошує автор. Більше читайте тут: http://gazeta.dt.ua/internal/gibridna-viyna-yak-klyuchoviy-instrument-rosiyskoyi-geostrategiyi-revanshu_.html

23 січня 2015 року Національний інститут стратегічних досліджень виступив організатором засідання «круглого столу» на тему: «Стратегія національної безпеки України в умовах радикальних змін внутрішнього і зовнішнього безпекового середовища».

Під час «круглого столу» було презентовано проект нової редакції Стратегії національної безпеки України (англ.), доопрацьований Інститутом за участю фахівців органів державної влади та недержавних установ. Документ було розроблено на виконання Указу Президента України від 24 вересня 2014 року №744 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 серпня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо захисту України та зміцнення її обороноздатності» і представлено Президентом України під час проголошення позачергового послання до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України у сфері національної безпеки» у листопаді 2014 р.

У заході взяли участь представники органів державної влади, наукових установ, неурядових організацій, широкої громадськості, а також незалежні експерти. Також були присутні експерти НАТО на чолі з начальником управління планування сил департаменту оборонної політики та планування Міжнародного секретаріату НАТО Френком Боландом.

Відкриваючи засідання, радник Президента України – директор НІСД **ВОЛОДИМИР ГОРБУЛІН** назвав безпрецедентними умови, в яких здійснювалася розробка Стратегії. Він підкреслив важливість якнайшвидшої появи цього документа, що має стати фундаментом для

прийняття наступних рішень у сфері національної безпеки, а також відзначив принципові положення, узяті за основу при підготовці запропонованого проекту, та його відмінності від редакцій Стратегії, ухвалених у попередні роки.

Проект Стратегії було представлено заступником директора НІСД **КОСТЯНТИНОМ КОНОНЕНКОМ**, завідувачем відділу стратегії розвитку національної безпеки **ОЛЬГОЮ РЕЗНІКОВОЮ** та провідним науковим співробітником відділу воєнно-технічної політики **ВАДИМОМ ТЮТЮННИКОМ**.

К. КОНОНЕНКО пояснив необхідність розробки нової редакції Стратегії кардинальною зміною безпекового середовища, у якому перебуває нині Україна, перш за все, через російську агресію проти нашої держави. Він також зазначив, що при розробці проекту за основу були взяті методологічні підходи, які використовуються демократичними країнами, передусім, членами ЄС і НАТО, що обумовлює відмінність цього проекту від його аналогів пострадянського періоду.

Продовжуючи презентацію проекту нової редакції Стратегії національної безпеки України, **О. РЕЗНІКОВА** охарактеризувала актуальні загрози національній безпеці, визначені у проекті. Нині перелік таких загроз для України є значно більшим, але ті, що наведені у проекті, є найпотужнішими та загрожують самому існуванню Української демократичної держави. На подолання цих загроз мають бути спрямовані основні зусилля держави в умовах обмежених її ресурсів та можливостей.

Коментуючи положення проекту Стратегії національної безпеки, які стосуються воєнної сфери, В.Тютюнник дав роз'яснення щодо окремих експертних зауважень, отриманих в ході роботи над документом. Він зазначив, що на даний час також готуються проекти низки документів оборонного планування, зокрема Воєнної доктрини і Стратегічного оборонного бюлетеня, і в цих доктринальних документах, а також у відповідних державних цільових програмах достатньо докладно визначатимуться засади, пріоритети, напрями та заходи воєнної, військово-економічної, військово-технічної та оборонно-промислової політики України. Таким чином, у представленому проекті Стратегії у максимально стислому форматі викладено найбільш актуальні воєнні загрози національній безпеці нашої держави; головні пріоритети у справі підвищення обороноздатності держави; пріоритетні завдання щодо реформування та подальшого розвитку Збройних Сил, інших військових формувань та спеціальних органів.

У контексті обговорення в.о. директора Департаменту воєнної політики та стратегічного планування Міністерства оборони України **ВІКТОР ПАВЛЕНКО** зазначив, що нова Стратегія національної безпеки має стати важливим елементом огляду сектору безпеки і оборони, який є визначальним кроком у напрямку підвищення обороноздатності держави. Він наголосив, що головною загрозою для України сьогодні є загроза застосування воєнної сили, всі інші загрози є похідними від неї. **В. ПАВЛЕНКО** також запропонував більш чітко виписати в кінцевому документі намір України набути у майбутньому членство в НАТО, відмовитися від згадки про гарантування іншими державами безпеки України та більш конкретно визначити шляхи реформування сектору безпеки.

Директор Українських студій стратегічних досліджень, народний депутат України VII скликання **ЮРІЙ СИРОТЮК** заявив, що, виходячи з реалій сьогодення, Україна у захисті свого суверенітету має розраховувати виключно на власні сили. Крім того, він запропонував відзначити в Стратегії в якості загрози колаборантську позицію частини українських громадян, які перебувають під інформаційним впливом Росії.

Радник Голови СБУ **ОЛЕКСАНДР БЕЛОВ** закликав оновити українське законодавство в сфері національної безпеки, нагадавши, що в законі США про національну безпеку 1947 р. відсутнє визначення національної безпеки, проте містяться механізми взаємодії суб'єктів забезпечення національної безпеки. Він відзначив як безумовне досягнення проекту нової редакції Стратегії те, що цей документ спрямований безпосередньо на вирішення проблем у сфері національної безпеки, а не взагалі всіх державних проблем. Окремо О. Белов зупинився на питанні ресурсного забезпечення цієї галузі.

Представник Секретаріату Кабінету Міністрів України **ОЛЕКСАНДР ЗОСІМОВ** поділився досвідом реалізації КМУ попередніх Стратегій національної безпеки і зупинився на проблемі вироблення ефективного механізму реалізації документа. За його словами, в державі сьогодні такий механізм чітко не визначений, отже тому виступаючий запропонував визначити у прикінцевих положеннях проекту порядок реалізації положень Стратегії органами державної влади України.

Заступник керівника Апарату РНБОУ України **АНДРІЙ СМЕНКОВСЬКИЙ** підтримав тезу про необхідність чіткого визначення порядку практичної реалізації положень Стратегії й звернув увагу присутніх на те, що попередні редакції цього документа містили перелік актуальних на той час загроз, однак відсутність адекватного реагування на них призвела до нинішньо-

го критичного стану національної безпеки, а діяльність органів державної влади не корелювалась із завданнями, визначеними відповідними стратегічними документами. Тому, на його переконання, новий варіант Стратегії повинен не тільки відповідати існуючим загрозам, а й передбачати механізм практичної реалізації протистояння цим загрозам і відповідальність органів державної влади за невиконання відповідних завдань у цій сфері.

У дискусії також взяли активну участь представники наукових установ, неурядових організацій, незалежні експерти. З пропозиціями та зауваженнями виступили експерт Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України **МИХАЙЛО ЛОБКО**, директор Інституту зовнішньої політики Дипломатичної академії при МЗС України **ГРИГОРІЙ ПЕРЕПЕЛИЦЯ**, директор військових програм Центру економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова **МИКОЛА СУНГУРОВСЬКИЙ**, експерт Фонду «Майдан закордонних справ» **ОЛЕКСАНДР ХАРА** та інші.

30 січня 2015 р. у конференц-залі Національного інституту стратегічних досліджень (м. Київ, вул. Пирогова, 7а) відбулася зустріч у форматі «круглого столу» з делегацією Інституту радіоактивності довкілля Університету Фукусіма (Японія). Під час засідання обговорювався досвід організації і результати досліджень радіоактивного забруднення довкілля внаслідок аварій на Чорнобильській АЕС та АЕС Фукусіма-Дайічі, а також перспектив розвитку співробітництва за напрямом Чорнобиль–Фукусіма та надання відповідних пропозицій до розгляду міжурядовою Спільною комісією. У зустрічі взяли участь фахівці Національного інституту стратегічних досліджень (НІСД), науковці Інституту радіоактивності довкілля (ІРД), представники Посольства Японії в Україні та українські експерти.

Засідання «круглого столу» відкрили **Олександр ВЛАСЮК**, перший заступник директора Національного інституту стратегічних досліджень та **Кенджі НАНБА** (*Mr. Kenji NANBA*), заступник директора ІРД.

О. Власюк нагадав присутнім, що НІСД є базовою науково-дослідною установою аналітико-прогнозного супроводження діяльності Президента України. Далі О.Власюк зазначив, що сьогодні Україна переживає вкрай непрості часи, коли ми вимушені протистояти російській агресії, і подякував японським колегам і Уряду Японії за підтримку України. Він зауважив, що НІСД став майданчиком для міжгалузевого співробітництва щодо подолання негативних наслідків Чорнобильської катастрофи, оскільки в нашому інституті працюють кваліфіковані фахівці у сфері екологічної та техногенної безпеки. В цьому Інституті допомагали провідні українські експерти, які присутні у залі. Після аварії на Фукусімі НІСД став плідно співпрацювати з японськими колегами з метою передачі українського досвіду ліквідації наслідків Чорнобильської аварії. На співробітника Інституту Олега Насвіта покладено важливу функцію секретаря спільного українсько-японського комітету з питань співробітництва Чорнобиль–Фукусіма.

Завершуючи вітання О.Власюк висловив сподівання, що ця зустріч сприятиме подальшому взаєморозумінню між експертами наших держав, а наше успішне співробітництво сприятиме підвищенню рівня радіаційної безпеки України та Японії.

Кенджі НАНБА подякував за організацію цієї зустрічі та запрошення японських фахівців. Він також зазначив, що під час візитів до Києва, Одеси, Славутича японські спеціалісти отримали багато важливої інформації, що допоможе в їхніх дослідженнях. Хоча з часу аварії на Фукусімі пройшло лише 4 роки, японські фахівці вже мають певний досвід ліквідації негативних наслідків. Він висловив сподівання, що подальші спільні дослідження щодо ліквідації наслідків радіоактивного забруднення продовжаться завдяки успішному співробітництву фахівців України та Японії. **Олег НАСВІТ**, завідувач сектору екологічної та техногенної безпеки НІСД у своєму виступі проаналізував еволюцію основних напрямів співробітництва по лінії Чорнобиль–Фукусіма та роль НІСД в координації та поліпшенні рівня співробітництва.

Микола ШТЕЙНБЕРГ, представник Міжнародної групи експертів Міжнародного дослідницького інституту зняття з експлуатації ядерних об'єктів (Японія) у своєму виступі зупинився на проблемах промислового майданчика АЕС Фукусіма-Дайічі і діяльності Міжнародної групи експертів.

Доповідач повідомив, що японські спеціалісти втягуються в традиційну систему організації робіт на майданчику за чітко прописаними планами на довгу перспективу. Це є прекрасною запорукою ефективності робіт, коли визначені та зрозумілі терміни та завдання. Промайданчик є унікальним об'єктом з точки зору його розташування і радіологічної обстановки – він знаходиться прямо на березі океану. Для захисту океану всі можливі заходи були реалізовані. Велика робота виконана з попередження потрапляння води всередину реакторної будівлі.

Дмитро БУГАЙ, провідний науковий співробітник Інституту геологічних наук НАНУ, у своєму виступі повідомив про результати дослідження за проектом з підтримки поводження з радіоактивними відходами в Україні. Метою проекту є дослідження захоронень і тимчасових

місце зберігання радіоактивних відходів в зоні відчуження Чорнобильської АЕС. В результаті виконання проекту буде надана оцінка безпеки радіоактивних відходів у місцях тимчасового зберігання та здійснено їх ранжування в залежності від рівня радіаційної безпеки, надані рекомендації щодо захисних заходів.

Кенджі НАНБА (*Mr. Kenji NANBA*), заступник директора ІРД у своєму виступі розповів про діяльність Інституту, дослідницькі проекти та участь іноземних експертів у роботі Інституту. ІРД займається дослідженнями поведінки радіоактивних речовин у різних компонентах довкілля. До складу працівників ІРД входять представники українських наукових установ. У Фукусімі також функціонують Центр створення навколишнього середовища та Глобальний Медичний науковий центр. Центр створення навколишнього середовища займається питаннями моніторингу, реабілітації, контрзаходів, управління відходами, надання інформації громадськості. Серед пріоритетних напрямів подальшого співробітництва з українськими науковими установами К. Нанба виділив можливість проведення відповідних курсів для дослідників або студентів, спільні програми освіти та навчання, обмін візитами, проведення досліджень у сфері екології та управління.

Марк ЖЕЛІЗНЯК, професор проектів ІРД зазначив, що в інституті серед основних напрямків виділяються дослідження лісів, річок, водосховищ, озер, моря. Українські фахівці прийшли в інститут з Чорнобильським досвідом, але є декілька факторів, що істотно відрізняють ситуацію на Фукусімі від Чорнобиля.

За територією охоплення Чорнобильська аварія була значно більша, ніж на Фукусімі. З чорнобильської зони винос 90% радіоактивності відбувається водним шляхом, і скоріш за все, така ж саме ситуація буде в зоні Фукусіми. Але ця зона характеризується високим рівнем інтенсивності опадів і крутими схилами, через що значно зростає обсяг змиву радіоактивності в твердій фазі. М. Желізняк відзначив, що ІРД має хорошу експериментальну базу для вимірів та відбору проб. Інститут швидко зростає, збільшується кількість працівників і адміністративних будівель.

Василь ЙОЩЕНКО, професор проектів ІРД у своїй доповіді відзначив, що протягом тривалого часу цезій буде залишатися в лісах, де буде складно проводити дезактивацію. Потрібно розуміти, що відбувається в лісах Фукусіми і що буде відбуватися з ними в майбутньому. Завданнями проекту є моніторинг процесів перерозподілу цезію в лісових екосистемах, моделювання і довгостроковий прогноз ситуації в лісах, а також ідентифікація можливих ефектів на біоту в екосистемах.

Сергій СТЕПАНЕНКО, ректор Одеського державного екологічного університету (ОДЕКУ) доповів про дослідження ОДЕКУ і перспективи участі у співробітництві. Він зазначив, що в ОДЕКУ надається повний цикл навчання від молодшого спеціаліста до програми доктора наук за напрямом гідрометеорологія, екологія та охорона довкілля, збалансоване природокористування, екологічний менеджмент. З японськими колегами обговорювалися напрями співробітництва щодо спільних освітніх програм, а також програм обміну студентами та аспірантами.

Валерій КАШПАРОВ, директор УНДІ сільгоспродіології (УНДІСГР) Національного університету біоресурсів і природокористування доповів про сучасний радіологічний стан Чорнобильських територій. Він зазначив, що Інститут успішно співпрацює з міжнародними організаціями і бере активну участь в міжнародних проектах. Доповідач наголосив на необхідності внесення змін в національне законодавство в частині правового режиму територій, що необхідно озвучити на чорнобильських слуханнях у березні поточного року.

Віталій ВИШНЕВСЬКИЙ, керівник відділення Інституту проблем математичних машин і систем (ІПММС) НАНУ зупинився на дослідженнях ІПММС і перспективах участі у міжнародному співробітництві. Він відмітив, що Інститут має інформаційний профіль, і багато років він входив до складу відділення інформатики. Продовжуються роботи з інформаційного наповнення ситуаційних центрів, а досвід створення та супроводження роботи ситуаційних центрів може бути використаний для співробітництва з японськими партнерами.

Борис ПРІСТЕР, головний науковий співробітник Інституту проблем безпеки АЕС (ІПБ АЕС) НАНУ, академік НАНУ доповів про дослідження ІПБ АЕС і перспективи участі у співробітництві. Він зазначив, що після 30 років від Чорнобильської аварії продовжується моніторинг та уточнення радіаційної обстановки. Радіаційна обстановка не може бути однаково оцінена для різних екологічних умов ґрунтів, ландшафтів. Доповідач наголосив, що будь-який захід з протидії радіоактивному забрудненню має коригуватися з урахуванням властивостей ґрунту.

Підбиваючи підсумки засідання «круглого столу» **Олександр СУХОДОЛЯ**, завідувач відділу енергетичної, транспортно-комунікаційної, екологічної та техногенної безпеки НІСД, зазначив, що зустріч пройшла успішно і дозволяє намітити подальші шляхи співробітництва між українськими та японськими інститутами. НІСД буде пропонувати активізувати роботу Спільного українсько-японського комітету, і розширити його роботу на інші сфери діяльності. На за-

вершення О. Суходоля подякував учасникам засідання та побажав успіхів і розширення успішного співробітництва між українськими та японськими експертами.

5 лютого 2015 р. Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді спільно з Генеральним консульством Словацької Республіки в м. Ужгороді провели презентацію наукового видання НІСД «Регіональна стабільність на кордонах України та ЄС: сучасні виклики та інструменти забезпечення». Захід відбувся за сприяння Почесного консульства Словацької Республіки у В. Березному в рамках головування Словацької Республіки у Вишеградській групі та напередодні візиту Прем'єр-міністра Словацької Республіки Роберта Фіцо в Україну. В науковому виданні «Регіональна стабільність на кордонах України та ЄС: сучасні виклики та інструменти забезпечення» (за загальною редакцією першого заступника директора НІСД О.С. Власюка), представлені виступи та тези учасників міжнародної конференції, яка відбулась в м. Ужгороді 16 жовтня 2014 р., організаторами якої виступили Національний Інститут стратегічних досліджень (Регіональний філіал в м. Ужгороді), Посольство Словацької Республіки в Україні (Генеральне консульство в м. Ужгороді), Державна прикордонна служба України (Західне регіональне управління), Інститут стратегічних досліджень «Нова Україна» та Закарпатська обласна державна адміністрація (Управління зовнішньоекономічних зв'язків, інвестицій та транскордонного співробітництва). Метою конференції було проведення аналітичної оцінки рівня дестабілізуючого впливу військового конфлікту в Україні та дискусії щодо питань кордонів, майбутнього європейської системи безпеки та стабільності на Східних кордонах ЄС задля пошуку нових інструментів і поєднання зусиль країн Вишеградської четвірки в формуванні нового концепту європейської безпеки.

5-6 лютого 2015 р. Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень у м. Ужгороді, Асоціація регіонального розвитку *KIUT* (м. Загонь, Угорщина), Організація по розвитку сіл району Фелшо-Саболч (Угорщина) і мерія міста Кральовський Хлмець (Словацька Республіка) за підтримки Міжнародного Вишеградського фонду провели міжнародну конференцію «Розвиток транспортної інфраструктури у регіоні трьох кордонів (Загонь–Кральовський Хлмець–Міхайловце)».

Від України, Угорщини та Словаччини у роботі конференції взяли участь представники органів державної влади та місцевого самоврядування, представники транспортних відомств і організацій, неурядових організацій, діяльність яких пов'язана з транспортом, логістикою та транскордонним співробітництвом. Також участь на конференції були присутні представники Генерального консульства Угорщини в м. Кошице та Генерального консульства Словацької Республіки в м. Ужгороді, експерти та науковці з питань розвитку транспортних систем, ЗМІ. Від імені організаторів мер міста Кральовський **ХЛМЕЦЬ КАРОЙ ПАТАКІ** привітав учасників конференції. Він презентував детальний аналіз стану та перспектив соціально-економічного розвитку прикордонного з Україною та Угорщиною регіону Словаччини, в якому знаходиться Кральовський Хлмець. Особливу увагу було приділено транспортній інфраструктурі та її впливу на розвиток транскордонного співробітництва з сусідніми регіонами України і Угорщини. Відсутність переходів і, відповідно, зручних транспортних шляхів значно обмежує розвиток економіки і транскордонного співробітництва в зазначеному регіоні. Саме з розвитком сучасної транспортної інфраструктури Карой Патакі пов'язує соціально-економічний розвиток Кральовського Хлмця та прилеглої області.

Учасників конференції привітав Генеральний консул Угорщини в м. Кошице Адам Сестаї. Він підкреслив, що тема конференції співпадає з основним пріоритетом його діяльності – розвитком угорсько-словацького співробітництва з метою соціально-економічного зростання регіону. Він підкреслив, що питання угорсько-словацького кордону заслуговують на більшу увагу з боку ЄС. Адам Сестаї висловив переконання, що саме розвиток транспортної інфраструктури на кордоні Угорщини і Словаччини наразі є найактуальнішим питанням.

Заступник голови Кошицького самоврядного краю **ІШТВАН ЗАХАРІЯШ** підкреслив надзвичайну важливість питання розвитку транспортної інфраструктури, зазначивши, що це один з головних пріоритетів у Кошицькому краї. При цьому стан транспортної інфраструктури у районі сходження кордонів України, Угорщини і Словаччини виступаючий охарактеризував як незадовільний. Наразі необхідно розмежувати компетенції всередині краю. Іштван Захаріяш нагадав присутнім про підписання в 2007 році угоди між Україною і Словаччиною про будівництво дороги і КПП між Соломоново (Україна) і Чьерна-над-Тісоу (Словаччина). Також він зупинився на окремих аспектах співробітництва Угорщини і Словаччини у розбудові доріг та пунктів пропуску між країнами. Виступаючий підкреслив наявність проблем і на східно-словацькому кордоні. І все це потребує значних зусиль з розвитку регіону.

Мер міста Загонь **ЛАСЛО ГЕЛМЕЦІ** дав характеристику соціально-економічного становища міста і прилеглої області і підкреслив надзвичайну актуальність теми конференції для грома-

ди міста, яке він представляє, адже Загось – це східні ворота Європи. Економіка міста і прилеглого регіону повністю визначається станом інфраструктури. Місто Загось з його розвинутою системою транспортної інфраструктури, розташоване на кордоні з Україною, має дуже важливе стратегічне значення для європейської транспортної мережі. Ласло Гелмеці висловив переконання в необхідності розвивати міжнародну співпрацю і транспортні зв'язки. Саме це може стати рушійною силою розвитку регіону.

Діяльності Міжнародного Вишеградського фонду та його грантовим програмам був присвячений виступ Посла **ФЕРЕНЦА ЯРІ**, координатора проектів Східного партнерства Міжнародного Вишеградського фонду. Від імені фонду, який підтримав даний проект, він побажав успіхів учасникам конференції і висловив сподівання на продовження співпраці експертів України, Угорщини і Словаччини в питанні розвитку транспортної інфраструктури в районі трьох кордонів.

З презентацією «Транспортна ситуація регіону трьох кордонів, прогнози можливостей розвитку на період 2014–2020 рр.» виступив начальник відділу Міністерства зовнішньої економіки і закордонних справ Угорщини **ЖОЛТ АНТОНІ**. Доповідач відзначив велику зацікавленість Угорщини у розбудові нових і розширенні існуючих КПП на угорсько-українському кордоні, посилаючись при цьому на угоду, підписану в Ужгороді 23 січня 2015 року.

Перший секретар Генерального консульства Словацької Республіки в м. Ужгороді **АЛЕКСАНДР ШКУРЛА** передав від Генерального консула Янки Буріанової привітання і побажання плідної роботи учасникам конференції. Він підкреслив особливу актуальність теми розвитку транспортної інфраструктури в прикордонних регіонах України, Угорщини і Словаччини. Александр Шкурла відзначив, що саме в ці дні в Києві розпочинається зустріч прем'єр-міністрів України і Словаччини, основною метою якої є розширення співробітництва між країнами.

Директор департаменту проектування і моніторингу транспортної інфраструктури Міністерства транспорту, будівництва та регіонального розвитку Словацької Республіки Павол Бжан виступив з презентацією «Стратегічний план розвитку транспортної інфраструктури Словацької Республіки до 2020 року».

З презентацією «Ключові завдання транспортної стратегії України на 2015–20120 рр.» виступив начальник управління стратегічного розвитку інфраструктури та науково-технічної політики Міністерства інфраструктури України Костянтин Савченко. Він представив присутнім основні засади транспортної політики Міністерства інфраструктури України та особливості функціонування транспортного комплексу нашої держави.

З доповіддю «Розвиток угорської мережі доріг та автомагістралей у період 2014–2020 рр.» виступив начальник відділу Координаційного центру розвитку транспорту Угорщини **Бейла ФЕЛМЕРІ**.

Начальник департаменту інвестицій Дирекції державних автомагістралей Словацької Республіки **Ладіслав БАЧЕНКО** представив презентацію «Розвиток словацьких автомагістралей у період 2014–2020 рр.» Він визначив основні цілі діяльності Дирекції: покрити 85 % території Словаччини мережею автобанів; забезпечити цю мережу якісним додатковим сервісом; стати конкурентною структурою; оптимізувати фінансові ресурси і надходження.

Начальник відділу транспорту Кошицького самоврядного краю Ладіслав Олекса виступив з презентацією «Розвиток мережі доріг Кошицького краю та стратегія розвитку транспортної інфраструктури угорсько-словацького прикордонного регіону» і охарактеризував стан транскордонного співробітництва з сусідніми регіонами Угорщини і України.

З доповіддю «Заплановані цілі Транспортної стратегії Угорщини на 2014–2020 р.» виступив заступник державного секретаря Міністерства національного розвитку Угорщини **Жолт БЕЧЕІ**. Він передав присутнім вітання і побажання плідної роботи від Міністра національного розвитку п. Шестака. Жолт Бечеї зупинився на окремих аспектах розвитку транспортної інфраструктури. В планах уряду Угорщини – розбудова швидкісних доріг від Вашарошнаменя в напрямку Загоні і Берегово.

Начальник інвестиційного відділу Генеральної дирекції державної мережі доріг Словацької Республіки **Імріх МОЛНАР** виступив з презентацією «Розвиток словацької державної мережі доріг у період 2014–2020 рр.».

Голова Державного Агентства Автомобільних доріг України **Сергій ПІДГАЙНИЙ** передав присутнім вітання і побажання плідної роботи від Прем'єр-міністра України Арсенія Яценюка та виступив із доповіддю «Розвиток державних транспортних мереж та автомагістралей України у 2014 – 2020 рр., з особливою увагою на західний прикордонний регіон».

Учасників конференції привітав депутат Народних Зборів Словацької Республіки **Елемір ЯКОБ**. Він наголосив на надзвичайній актуальності теми сьогоднішньої конференції, тому що саме розвиток транспортної інфраструктури в цьому прикордонному регіоні може забезпечити створення нових робочих місць, розвиток підприємництва і, відповідно, розвиток регіону.

З презентацією «Інтеграція транспортної системи України до Європейсько-азіатської транспортної системи» виступила завідувач сектору транспортно-комунікаційної безпеки відділу енергетичної, транспортно-комунікаційної, екологічної та техногенної безпеки Національного інституту стратегічних досліджень **Катерина МИХАЙЛИЧЕНКО**. Вона представила аналіз змін у географічній структурі зовнішньої торгівлі України та ЄС протягом 2000–2013 років, показавши, як глобалізація світової економіки та розвиток зовнішньої торгівлі загострюють конкуренцію між країнами в сфері надання транспортних послуг, і як, не витримуючи цієї конкуренції, транзитна держава Україна поступово втрачає свої позиції на міжнародному ринку обслуговування міжнародних і транснаціональних маршрутів перевезень вантажів і пасажирів, і насамперед на найважливішому напрямку «Європа-Азія».

КАТЕРИНА МИХАЙЛИЧЕНКО наголосила, що Україні необхідно зосередити увагу на виконанні Плану дій з розвитку транспорту для регіону сусідства, що був представлений Європейською Комісією в 2011 р., та заходів, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

З презентацією «Розвиток транспорту в угорсько-словацько-українському прикордонні» виступив менеджер проектів Координаційного центру розвитку транспорту **Жолт ФЕКЕТЕ**. Виконавчий директор Проектного бюро ТОВ «Тандем» Калман Пей представив презентацію «Можливий розвиток відсіку автостради М34 та М38».

Радник Міністерства транспорту, будівництва та регіонального розвитку Словацької Республіки **Маріан ГАНТАК** виступив з презентацією «Можливий розвиток з'єднуючого відсіку між автомагістралями М38 та D1 на словацькій стороні (на ділянці середини річки Тиси - Кральовський Хлмець – Михайловце)».

В обговоренні виступив заступник директора регіонального філіалу Національного інституту стратегічних досліджень при Президентіві України в м. Ужгороді **Андрій КРИЖЕВСЬКИЙ**. Підводячи підсумки роботи конференції, з заключною промовою виступив виконавчий директор Асоціації регіонального розвитку **КИУТ АНДРАШ РАКОЦІ**. Від імені організаторів конференції він подякував доповідачам і всім учасникам за активну участь в роботі конференції.

Учасники конференції підтримали підсумкове Комюніке, підготовлене Оргкомітетом за результатами конференції.

9 лютого 2015 р. відбулося засідання «круглого столу» Комітету з оподаткування Асоціації правників України на тему: «Податкова реформа: чи буде досягнуто цілей?». Захід було присвячено обговоренню проблемних питань податкової реформи.

Метою «круглого столу» було визначено пошук та знаходження балансу між прагненням держави стягнути якомога більше та платників податків – сплатити якомога менше.

Засідання «круглого столу» відкрив Президент Асоціації правників України **Денис БУГАЙ**, який привітав учасників та представив результати опитування Асоціації щодо очікуваних результатів податкової реформи. Результати засвідчили скептичне ставлення у експертного середовища правників-респондентів щодо позитивного впливу податкової реформи на підприємницьку діяльність та інвестування в Україну, адміністрування податків.

Модерував дискусію Голова комітету АПУ з оподаткування **Владислав СОКОЛОВСЬКИЙ**. На порядок денний обговорення були винесені наступні питання:

В дискусії взяли активну участь народні депутати України, представники Державної фіскальної служби України, представники Вищого адміністративного суду України, Голови та члени Комітету АПУ з оподаткування, Голови Асоціації податкових радників та її Наукової ради, Польсько-Української господарської палати, Ради незалежних бухгалтерів та аудиторів, а також юридичних, аудиторських та консалтингових фірм.

Народний депутат України, член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики **Оксана ПРОДАН** головним завданням податкової реформи визнала реальну реалізацію зменшення фіскального тиску на бізнес. Одним зі шляхів досягнення цього завдання вона визначила ліквідацію негативних аспектів, що виникли у зв'язку із поспішним прийняттям змін до Податкового кодексу. Цей законопроект, запевнила О. Продан, вже підготовлений і внесений народними депутатами. У подальшому також необхідно підготувати комплексні зміни до існуючої податкової системи. Головне завдання законопроектів полягає в тому, щоб платники були гордіми платити податки в новій Україні – отримувати задоволення від того, що заробили та віддали державі.

Народний депутат України, Перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики **Андрій ЖУРЖІЙ** розкритикував виключно фіскальний підхід та визначив необхідною зміну філософії процедури внесення правок до Податкового кодексу. Він наголосив на необхідності виконання принципу передбачуваності податкового законодавства. Надання достатнього часу для опрацювання та прийняття виважених рішень забезпечить підвищення якості документів. Народний депутат запевнив, що вже є багато напрацювань в частині удосконалення електронного адміністрування ПДВ та ЄСВ.

Представник Вищого адміністративного суду України **Антон ПОЛЯНИЧКО** подякував народним депутатам від імені платників податків за відхилення запровадження непрямих методів оподаткування як репресивного механізму для суспільства в сучасних умовах. Питання податків в Україні він визначив значною мірою як політичне. З огляду теорії податкового права, скорочення податків не було відчутне. Бази, об'єкти, ставки – все збереглося.

На думку, **А. ПОЛЯНИЧКО** необхідно змінити базовий підхід, що закладається в намаганнях здійснити реформу. Реформу варто починати із визначення реальних доходів і витрат бізнесу, а не лише тих, що можуть бути визначені у податковому обліку. Надалі вже розраховувати суми, які можна вилучити без шкоди для розвитку бізнесу із врахуванням інвестиційної складової. На цій основі стане можливим визначити реальні бази, об'єкти та ставки оподаткування, що відповідають сучасному стану бізнесу.

Віце-президент МГО «Рада незалежних бухгалтерів та аудиторів», к.е.н. **ОЛЕНА МАКЕСВА** спрогнозувала, що реформа в частині ЄСВ буде непопулярною. За розрахунками, 4% єдиного податку для бізнесу буде дешевше, вигідніше та ефективніше за застосування коефіцієнтів по ЄСВ. Також вона запевнила, що бухгалтери задоволені реформою з податку на прибуток.

У ході дискусії обговорювалися шляхи та можливості, ризики та перспективи зниження ставки ЄСВ.

Президент Асоціації податкових радників, керуючий партнер МПЦ **EUCON Ярослав РОМАНЧУК** розкрив власне бачення законодавчих ініціатив через необхідність відповіді на два питання: чи відповідають вони європейському законодавству, а також кількості часу та матеріальних затрат на для їх виконання суб'єктами господарювання. Визначальний європейський тренд на даний час – оподаткування доходів, що не залежать від господарської діяльності. Пан **Я. РОМАНЧУК** закликав колег-юристів не радити підприємцям, як ухилитися від оподаткування: «Слід консультувати не як не сплачувати податки, а як податки не переплачувати».

Головний консультант відділу фінансової безпеки Національного інституту стратегічних досліджень, к.е.н. **Ю. КАСПЕРОВИЧ** розпочала свій виступ з короткого аналізу оперативних даних формування та виконання бюджету 2014 року. Результати засвідчили актуальність здійсненої податкової реформи. В частині зменшення кількості податків було підтримано скасування акцизного податку на операції з відчуження цінних паперів та операцій з деривативами як такого, що мав незначний фіскальний ефект та слабкий зв'язок із класичним акцизом як таким. Поряд із цим необхідним було визначено включення зборів на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій (зокрема валютного, ювелірного, мобільного, набуття права власності на легкові автомобілі та операцій купівлі-продажу нерухомого майна) до складу податкових надходжень бюджету для більш об'єктивного визначення податкового коефіцієнту.

Експерт НІСД разом з іншими учасниками дискусії також підтримала ініціативу пом'якшення умов для зниження ставки ЄСВ. Єдиним критерієм ефективності застосування ПДВ-рахунків стане практика їх застосування. Потребує упорядкування майнових реєстрів, модернізація адміністрування податків зокрема насамперед в частині вдосконалення роботи Єдиного вікна подання електронної звітності та Електронного кабінету платника податків.

В обговоренні також взяли активну участь директори та партнери провідних юридичних, аудиторських та консалтингових фірм.

Захід, проведений на високому професійному, організаційному рівні, набув широкого висвітлення у ЗМІ.

20 лютого 2015 р. у газеті «**Дзеркало тижня**» оприлюднено статтю радника Президента – директора НІСД В. Горбуліна «У пошуках асиметричних відповідей: кіберпростір у гібридній війні». «Можна по-різному оцінювати нинішню готовність держави вести активну фазу збройного протистояння з агресором, однак кіберпростір – це те місце, де ми справді можемо й повинні дати гідну відсіч противнику. Кіберпростір має стати одним із елементів нашої асиметричної відповіді на агресію, дієвим фронтом нашого спротиву». Держава має для цього майже все необхідне, а чого не має держава – мають її громадяни. Тож наше завдання тут і тепер – використати цей ресурс, забезпечивши необхідні інституційні, нормативно-правові та практичні зміни підходу держави до кібербезпекової тематики», – закликає автор.

Більше читайте тут: <http://gazeta.dt.ua/internal/u-poshukah-asimetrichnih-vidpovidey-kiberprostir-u-gibridniy-viyini-.html>